1849. No. 71.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 4 SEPTEMBER.

De GOUVERNEUR van *Friesland*,

Brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat op heden invorderbaar gesteld, en tot dat einde afgezonden zijn, de primitieve Patentkohieren, over de dienst 1849/50 van de Gemeenten: *Gorredijk, Akkerwoude, Burum, Veenwouden, Westergeest, Drogeham, Kooten, Bergum, Oostermeer, St. Anna-Parochie, Beetgum, Berlikum, Deinum, Dronrijp, Ferwerd, Hallum, Marrum, Minnertsga* en *Sexbierum*, en dat men tegen verkeerde of te hooge aanslagen, welke in voormelde kohieren mogten bestaan, of worden veronderstelt, zich, bij reclame, gerigt aan Heeren Gedeputeerde Staten dezer Provincie, zal kunnen voorzien, mits zij behoorlijk ingerigt en met de vereischte bijlagen voorzien, binnen *drie* maanden na den dag van afkondiging der kohieren, zijn ingediend, des verkiezende bij den Controleur der Directe Belastingen, In- en Uitgaande Regten en Accijnsen in de Divisie van Contrôle, waarin de aanslag is geschied.

Den belanghebbenden wordt verder aangeraden, op dezen termijn van indiening wel te letten, aangezien zij, bij overschrijding daarvan, door eigene schuld, zouden hebben veroorzaakt, dat op hunne reclames geen acht konde worden geslagen.

Leeuwarden, *De Gouverneur*,
den 30 Augustus 1849. VAN PANHUIJS.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 31 Augustus 1849, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 9,60.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . - 133,00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . - 133,00.

Leeuwarden, *De Gouverneur van Friesland*,
den 1 September 1849. VAN PANHUIJS.

BEKENDMAKING.

Ter verdere uitvoering en voltooijing van de vernieuwing van het Balans-Gebint en de Balans der Ophaalbrug te *Gerkesklooster*, over de waterleiding *de Lauwers*, zal de passagie met Rijtuigen en Vee over die Brug, gedurende *acht dagen*, van Woensdag den 5den af tot Donderdag den 13 dezer gestremd zijn; waarvan bij deze aan de belanghebbenden wordt kennis gegeven.

Leeuwarden, *De Gouverneur van Friesland*,
den 3 September 1849. VAN PANHUIJS.

COMMISSARISSEN UIT GEDEPUTEERDE STATEN van *Friesland*, medeuitmakende de Commissie belast met de keuring van de Dekhengsten en veulendragende Merrien binnen gen. Provincie, maken bij deze, ter voldoening aan het bepaalde bij art. 33 van het Reglement op de Paardenfokkerij, door de Staten op den 6 Maart 1849 vastgesteld en bij Z. M. besluit van den 9 Mei 1849, no. 109, goedgekeurd, bekend:

dat bij de plaats gehad hebbende keuring van de veulendragende Merrien, op den 29 Augustus ll., de navolgende premiën zijn toegewezen, als:

Aan *Klaas Klazes Hettinga*, Landbouwer te Sandfirden, eigenaar van eene zwarte Merrie, oud 8 jaren, die van *f* 100.
Aan *Johannes Douwes de Jong*, Landbouwer te Idaard, eigenaar van eene zwarte Merrie, oud 6 jaren, die van *f* 75.
Aan *Johannes E. van Aisma*, Landbouwer te Beetgum, eigenaar van eene zwarte Merrie, oud 8 jaren, eene premie van *f* 50.
Aan *Doeke Gerrits Deinema*, Landbouwer te Nijkerk, (Ferwerderadeel) eigenaar van eene zwarte Merrie, oud 5 jaren, eene premie van *f* 50.
Aan *Hendrik W. Wieringa*, Landbouwer te Witveen, onder Oostermeer, eigenaar van eene zwarte Merrie, oud 4 jaren, eene premie van *f* 50.
Aan *Piebe Jans Halma*, Landbouwer te Hallum, eigenaar van eene zwarte Merrie, oud 4 jaren, eene premie van *f* 25.
Aan *Klaas Hendriks Postmus*, Landbouwer te Drogeham, eigenaar van eene zwarte Merrie, oud 4 jaren, eene premie van *f* 25.
Aan *Halbe Geerts van der Veen*, Landbouwer te Tietjerk, eigenaar van eene zwarte Merrie, oud 5 jaren, eene premie van *f* 25.
Aan *Oebele Menzes Vries*, Landbouwer te Kooten, eigenaar van eene bruine Merrie, oud 4 jaren, eene premie van *f* 25.

En dat bij de plaats gehad hebbende keuring van de Dekhengsten op den 30 Augustus ll. aan *Johannes Jans Kampen*, Hengstehouder te Rijs, eigenaar van een zwarten Hengst, oud 5 jaren, de premie van *f* 100 is toegewezen en uitgereikt geworden.

Leeuwarden, *Commissarissen voornoemd*,
den 3 September 1849. B. DORHOUT.
M. VAN HELOMA.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der stad *Leeuwarden*, berigten bij deze, dat, volgens ingekomen officiële rapporten, sedert den 26 Augustus ll., van nog 5 cholera-lijders in behandeling bleven, er tot en met den 2 dezer zijn bijgekomen 2, dat er geene zijn overleden, hersteld 2, en alzoo nog onder behandeling gebleven 5 patienten.

Leeuwarden, *Burgemeester en Wethouders voornoemd*,
den 3 September 1849. VAN BOELENS.
Ter ordonnantie van dezelve,
M. S. DE WAL.

WEENEN, den 28 Augustus.

Het schijnt, dat het verspreidde berigt van de overgaaf van Komorn nog niet volkomen zeker is. Ten minste men verzekert, dat in een grooten kabinetsraad, die heden op Schönbrunn onder presidium van den Keizer gehouden werd, voornamelijk over de capitulatie gehandeld is. Volgens de *Lloyd* was de overgaaf van Komorn elk oogenblik te verwachten. Voorloopig zou den Kommandant *Klapka*, op zijn verzoek, een wapenstilstand van 14 dagen zijn toegestaan, die met 4 September eindigt. Vóór dien tijd zal de overgaaf der vesting wel plaats hebben. Eenige Oostenrijksche officieren, die in de vesting gevangen waren, zijn de laatste dagen in vrijheid gesteld. Gisteren bragt een Russisch officier, die als koerier aankwam, de tijding, dat *Klapka* bereid was de vesting aan den Russischen generaal *Osten Sacken* over te geven. Men schijnt het echter nog niet eens te zijn over de voorwaarden van capitulatie. Ook van Peterwardein ziet men elk oogenblik de onderwerping te gemoet.

LONDEN, den 30 Augustus.

In Ierland heeft de ziekte zich dezer dagen weder in de aardappelplanten vertoond, maar tot nog toe slechts het loof aangetast, terwijl de knol nog wel gezond is gebleven.

Ook in Schotland, vooral in de noordelijke districten, hebben zich dezelfde teekenen opgedaan.

Volgens berigten van de Sandwichs-eilanden tot den 26 Mei was de Kruistogt ter opsporing van sir *John Franklin* en de zijnen nog altijd vruchteloos geweest. Sedert Hr. Ms. schip *Herald* in Junij van het jaar 1845 dezen kruistogt aanving, heeft het 50 à 60,000 mijlen afgelegd, en was na den 19 Mei ll. van de Sandwichs-eilanden naar Petropaulovskoie vertrokken.

[illegible] uit Caraccas van den 22 Julij, houden berigten in omtrent de aan[illegible] van Venezuela. Behalve eene poging om den president *Monagas* [illegible] heeft men ook aanslagen gedaan op het leven van invloedrijke over-

heden in andere gedeelten der republiek, terwijl eene expeditie, uit zeven Nederlandsche schepen bestaande, en welke volgens gemelde brieven door den gewezen generaal *Paez* werd aangevoerd, van Curaçao naar de eenige uren van daar gelegen haven van Coro was vertrokken. *Paez* nam bezit van die stad en de omstreken, maar overigens mislukten zijne pogingen om de overheden van andere kantons der provincie te verrassen en te vermoorden; de krijgsmagt, welke onmiddelijk was opgekomen om de constitutionele regering van *Monagas* te ondersteunen, behield overal het veld. Men meende dat *Paez* de stad Coro spoedig weder zou moeten overgeven, en alsdan zou zijn leven groot gevaar loopen, tenzij hij eene schuilplaats aan boord van een Nederlandsch oorlogsschip mogt vinden. »Sedert het uitbreken van dezen opstand," dus leest men in een der brieven, »kruisen verscheiden Nederlandsche oorlogschepen langs de kust en in de wateren van Venezuela. Zij wekken de achterdocht en het wantrouwen der constitutionelen, en zijn den oligarchen tot hoop en troost. De eersten spreken van hen als van vermomde vijanden, de laatsten als van vrienden en in politiek overeenstemmenden."

PARIJS, den 30 Augustus.

De leden van het Congres van den vrede zijn, na de sluiting der vergaderingen, dagelijks op de eene of andere wijze beziggehouden. Zaturdag zijn zij bij den minister *de Touqueville* ontvangen; Zondag en Maandag hebben zij Versailles bezocht; Dingsdag heeft de heer *E. de Girardin* een prachtig feest te hunner eere gegeven, en gisteren hebben de heeren: *V. Hugo, Deguerry, Coquerel, Cormenin* en anderen gezamenlijk een feest gegeven, hetwelk door vele leden van het Congres is bijgewoond en algemeen genoegen heeft gegeven. Het heeft niet ontbroken aan belangrijke gesprekken. Onder de ter berde gebragte onderwerpen behoort ook de vraag, of de Staat gehouden is, om de geestelijken te bezoldigen. De heer *Deguerry* heeft beweerd, dat deze daartoe niet verpligt was; de predikant *Coquerel* was van een tegenovergesteld gevoelen.

Het manifest van het Congres aan de volkeren zal eerlang aan den Voorzitter der Republiek op eene eenigzins plegtige wijze worden ter hand gesteld, waarna de leden zich huiswaarts zullen begeven, om in het volgende jaar te Frankfort weder bijeen te komen.

— Het *Journal des Débats* deelt een brief uit Rome mede van den 21 dezer, luidens welken zich bij de onderhandelingen te Gaëta groote moeijelijkheden hebben opgedaan; de raadgevingen van Frankrijk schijnen weinig ingang te vinden, en men zou onlangs bepaald hebben, dat het Romeinsche bewind geheel in handen der geestelijkheid zal blijven. »Dit besluit," zegt de briefschrijver, »zoo het stellig is, bereidt de Pauselijke Regering, op dusdanige grondslagen hersteld, een plotselinger, heviger, onherstelbaarder val dan den eersten." Alleen de heer *von Esterhazy*, de gezant van Oostenrijk, stemt met de vertegenwoordigers van Frankrijk in, maar de Gezanten van Napels en Spanje zijn van gansch andere gevoelens. Men verzekert te Rome dat de heeren *de Corcelles* en *de Rayneval* bevel hadden bekomen, om in naam van de Regering der Fransche Republiek, eene plegtige en dringende waarschuwing tot de Regering van den H. Vader te rigten; den 19den zou door hen aan den kardinaal *Antonelli* eene nota zijn ter hand gesteld. — De generaal *Oudinot* zou met 10,000 manschappen van Rome naar Frankrijk terugkeeren.

— Het berigt wegens de capitulatie van Venetië heeft zich volkomen bevestigd; het officiële dagblad van Milaan van den 24 dezer, deelt het proces-verbaal daarvan mede, hetwelk den 22 dezer is opgemaakt, op de villa Papadopoli, nabij Mestre, alwaar zich het hoofdkwartier van het tweede reserve-legercorps bevindt. Uit het proces-verbaal blijkt, dat de onderwerping plaats heeft gehad op de voorwaarden bij de proclamatie van den veldmaarschalk graaf *Radetzky* van den 14 dezer vastgesteld; de uitlevering van al het in die proclamatie opgenoemde moest binnen zes dagen geschieden, op de wijze welke door eene militaire commissie zou worden bepaald. Omtrent de groote hoeveelheid papieren geld, welke te Venetië in omloop is, werd bepaald, dat het, voor zoo ver het bekend is onder den naam van gemeente-papier, tot op de helft zijner nominale waarde wordt gebragt, en alleen te Venetië, Chioggia en andere binnen het maritime district begrepen plaatsen voor die waarde gedwongen koers zal hebben, tot men het kan intrekken en doen vervangen, hetwelk spoedig zal moeten geschieden; de amortisatie van dit nieuwe papieren geld komt ten laste der stad Venetië, met bijbetaling van 25 cent. per livre; verder zullen geene oorlogsboeten worden opgelegd. Omtrent het papieren geld, patriotiek geheeten, dat uit den omloop zal worden genomen, en de overige stukken der openbare schuld, zal men de geschiktste maatregelen nemen. Bij het procesverbaal is nog eene opgave gevoegd, waaruit blijkt dat de Lombardische bataillons den 24 dezer het Venetiaansche grondgebied verlaten moesten; den 25sten zouden de forten worden bezet; den 27sten moest de stad worden bezet, en zouden het tuighuis en de vloot worden overgegeven; terwijl dien dag de corpsen van Frioul, Brenta en Galateo moesten vertrekken; het bezetten van Chioggia, Burano en respective districten was op den 29sten bepaald; het vertrek der Napolitanen en het bezetten van San Nicolo en Lido op den 30sten en het vertrek der officieren op den 31 Augustus.

— De heer *von Kisseleff*, de Russische zaakgelastigde, heeft dezer dagen depêches ontvangen van graaf *von Nesselrode* nopens de bedoelingen van Rusland ten opzigte van Hongarije. In deze nota, welke de heer *von Kisseleff* aan de Fransche Regering heeft medegedeeld, wordt verklaard dat de Keizer voornemens is al zijne troepen op zijn eigen grondgebied terug te trekken, zoodra al de Hongaarsche oproerlingen de wapenen zullen hebben afgelegd, en de sterkten in handen der Oostenrijkers zullen zijn overgegaan. Wat Moldavië en Wallachije aanbelangt, zegt de graaf *von Nesselrode* dat het grootste gedeelte der Russische troepen ook uit die Vorstendommen zal worden teruggetrokken, terwijl daar slechts zoo velen zouden achterblijven als noodig is voor de handhaving der rust.

Ten gevolge dezer aan de Regering gedane mededeelingen, ziet men eene gedeeltelijke ontwapening te gemoet, ten minste wanneer het ministerie instemt met de depêches van den generaal *Lamoricière*, die geene ernstige hinderpalen ziet in het aangaan van een verbond door den Czaar met de Fransche Republiek. Het huwelijk van den President met eene Zweedsche Prinses hoopt men dat veel zal toebrengen om dat verbond gemakkelijk te maken, en in dat verbond hoopt men dan eindelijk weder een middel te vinden om den invloed van den President te vergrooten en aan zijne stelling van tijdelijk hoofd van den Staat meer vastheid te geven. Dus is de hoofdinhoud der gesprekken, welke thans in de politieke salons dezer hoofdstad worden gevoerd; de tijd zal leeren wat daarvan verwezenlijkt zal worden.

's GRAVENHAGE, den 30 Augustus.

Uit de memorie van beantwoording op het verslag der rapporteurs van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, betreffende het wets-ontwerp tot regeling van het kiesregt enz., blijkt, dat de regering gemeend heeft, zich te moeten onthouden van het bestrijden der ongunstige beschouwingen, miskenningen en beschuldigingen, in de inleiding van dat verslag bijeengebragt en opgehoopt. Zij zou daaraan eene geheele verhandeling hebben moeten besteden, waarbij de zaak niets winnen en het algemeen belang lijden zou. Zij gaat daarom dadelijk over tot de aanmerkingen op het wets-ontwerp zelf in het midden gebragt.

De regering heeft, na rijp beraad, op geene betere wijze aan den eisch en de bedoeling der grondwet weten te voldoen, dan door den maatstaf aan te nemen, dien zij in hare memorie van toelichting, ter opheldering van het 1ste artikel heeft opgegeven. Ook nu nog, na het overwegen van dit verslag, heeft zij eenen beteren maatstaf gezocht, maar niet kunnen vinden. Zij heeft, ter opheffing van de aangeduide bezwaren, dien maatstaf in zooverre gewijzigd, dat zij het gemiddelde bedrag van den aanslag in de [illegible] directe belastingen, in de

voornaamste gemeenten des Rijks, nu niet meer doorgaande met 10 heeft vermenigvuldigd, doch die vermenigvuldiging bewerkstelligd, voor Amsterdam, Rotterdam en 's Hage, die door hunne bijzondere gesteldheid eene aanmerkelijke uitzondering op de overige gemeenten des rijks opleveren, met negen; voor de overige bijzonder genoemde gemeenten met zeven; en den census voor de overige gemeenten in evenredigheid verminderd.

Daaruit vloeit, blijkens de bijliggende lijst, eene algemeene verlaging van den census voort.

Noord-brabant. 's Hertogenbosch *f* 46; Eindhoven *f* 42; Bergen-op-Zoom *f* 38; Breda *f* 36; in de overige gemeenten *f* 24.

Gelderland. Arnhem *f* 56; Zutphen *f* 42; Tiel *f* 40; Bommel *f* 40; Nijmegen *f* 36; Doesburg *f* 36; Wageningen *f* 34; in de overige gemeenten *f* 24.

Zuid-Holland. 's Gravenhage *f* 94; Rotterdam *f* 100; Schiedam *f* 64; Dordrecht *f* 60; Delft *f* 50; Gorinchem *f* 46; Leijden *f* 40; Woerden *f* 34; in de overige gemeenten *f* 32.

Noord-Holland. Amsterdam *f* 112; Purmerend *f* 58; Alkmaar *f* 54; Haarlem *f* 50; Monnikkendam *f* 50; Edam *f* 48; Zaandam *f* 44; Weesp *f* 44; Medemblik *f* 42; in de overige gemeenten *f* 32.

Zeeland. Middelburg *f* 62; Goes *f* 50; Zierikzee *f* 48; in de overige gemeenten *f* 32.

Utrecht. Utrecht *f* 54; in de overige gemeenten *f* 32.

Friesland. Leeuwarden *f* 56; Sneek *f* 48; Harlingen *f* 46; Bolsward *f* 42; in de overige gemeenten *f* 30.

Overijssel. Zwolle *f* 46; Kampen *f* 44; Deventer *f* 42; in de overige gemeenten *f* 24.

Groningen. Groningen *f* 48; in de overige gemeenten *f* 30.

Drenthe. Assen *f* 34; Meppel *f* 36; in de overige gemeenten *f* 20.

Limburg. Maastricht *f* 34; Roermond *f* 28; Venlo *f* 26; in de overige gemeenten *f* 20.

De Regering legt over: 1°. eenen staat, die de bevolking op 1 Januarij 1849 en de laatst bekende aanslagen in de directe belastingen aangeeft van de grootere gemeenten, voor welke een bijzondere census is vastgesteld; en 2°. een staat van vergelijking van den vroegeren en lateren census voor diezelfde gemeenten eerder aangenomen en nu voorgedragen. Zij kan niet toestemmen, dat de Grondwet volstrekt vordert eene verdeeling van het Rijk in kiesdistricten, en niet toelaat eene verdeeling van iedere provincie van het Rijk in kiesdistricten. Zij heeft het eerste beproefd, is daarbij op groote, onoverkomelijke zwarigheden gestuit, en is daarom tot het laatste teruggekeerd. De bepaling van de eerstgenoemde kiesdistricten door de wet acht zij om meer dan ééne rede onraadzaam, en kan aan dit verlangen niet voldoen.

De Regering bestrijdt het als eene dwaling, dat de bepalingen van het voorloopig kiesreglement minder grondwettig zouden moeten worden geacht.

Het vergrooten, zelfs verdubbelen, der kiesdistricten acht de Regering in het minst niet raadzaam. Daaruit zouden niet slechts meerdere werkzaamheden en grootere moeijelijkheden voortvloeijen; maar de uitoefening van het kiesregt zou daardoor weder lastiger en bezwarender worden gemaakt. Nut zou er volstrekt niet in zijn gelegen, wanneer men het aangeduide kwaad door vermeerdering van onderkiesdistricten zou trachten te overwinnen. Doch hetgeen wel alles zal afdoen, is de opmerking, dat de verkiezing bij volstrekte meerderheid, verloren gaat, wanneer meer dan één lid van de tweede Kamer door ieder kiesdistrict laat kiezen.

De Regering gelooft niet, dat er een wezenlijk bezwaar, gelijk sommige leden van oordeel zijn, tegen het onvermengd houden der briefjes uit de hoofden onder-kiesdistricten bestaat. Tot het voorkomen van alle verwarring en onzekerheid meent zij zich tegen de vermenging te moeten verklaren.

Op onderscheidene min belangrijke punten heeft de Regering ingevolge de aanmerkingen van het verslag, eenige veranderingen van Redactie gemaakt, en een in den zin dier veranderingen gewijzigd ontwerp van wet overgelegd.

— De ministers van binnenlandsche zaken en van oorlog hebben, door tusschenkomst van het departement van buitenlandsche zaken, uit Weenen ontvangen verscheidene exemplaren van eene brochure, waarin mededeeling geschiedt van een in Amerika *ontdekt geneesmiddel tegen de cholera*; en dit middel is? — de *gezuiverde zwavel*, die, volgens bewering van de beroemdste geneesheeren in Amerika, in eene dosis van 3 à 4 greinen, om de 3 à 4 uur, in de verschillende tijdperken der cholera, *zelfs in het allerergste tijdperk*, de uitmuntendste diensten doet. De respective ministers hebben deze exemplaren in handen gesteld van de provinciale geneeskundige commissien van dit rijk en van den inspecteur-generaal der land- en zeemagt, om deze geneeskundige autoriteiten in staat te stellen, zoo zij het doelmatig achten, met het aanbevolene middel de proef te nemen.

— Men wil weten, dat eerstdaags door de regering het voorstel van wet op het lager onderwijs, alsmede de concept-gemeente-wet aan de Tweede Kamer zal worden aangeboden.

LEEUWARDEN, den 3 September.

Met genoegen mogen wij melden, dat blijkens de ingekomen officiële rapporten bij het stedelijk Bestuur, sedert den 26 Augustus tot gisteren, alhier ter stede *geene* Cholera sterfgevallen hebben plaats gehad. Sedert den 18 Junij ll., wanneer het eerste officiële berigt door het Bestuur werd bekend gemaakt, zijn er alzoo 370 personen door de Cholera aangetast geworden, waarvan 205 overleden, 160 hersteld en nu nog 5 patienten in behandeling zijn. Hoe aanzienlijk ook dit getal slagtoffers moge zijn, zoo hebben wij in deze Stad toch voorzeker ruime stof tot dankbaarheid, alzoo zij in vergelijking van vele andere steden van ons Vaderland, tot heden in eene veel geringere mate door deze verschrikkelijke ziekte is bezocht geworden. Mogen ook de gunstiger berigten zoowel uit de onderscheidene plaatsen dezer, als uit die der andere Provincien van ons Vaderland, blijven voortduren, dan zal men zich weldra mogen verheugen dat deze ziekte ons heeft verlaten, om zoo wij vurigIijk wenschen nimmer weder binnen onze landpalen terug te keeren.

— Op Vrijdag jl. had alhier, op de gewone baan de harddraverij plaats, om eene gouden Zweep, door Z. M. den Koning gegeven. — Dertien paarden dongen naar den prijs, die behaald werd door het zwart langstaart merriepaard, genaamd *Slim*, toebehoorende aan den Heer *H. Eskes*, te Kollum, bereden door den pikeur *H. Leurs*. Het laatst heeft mede geloopen de zwart langstaart ruin, *Snel*, toebehoorende aan en bereden door den Heer *C. J. Hoekstra*, onder Jelsum. Buitengewoon groot was het aantal toeschouwers, uit alle gedeelten van de Provincie te zamen gekomen; het uitmuntendste weder begunstigde dit volksvermaak, dat door de muzijk van het flankbataillon werd opgeluisterd, en de Heer Gouverneur reikte met eene doeltreffende aanspraak, de bijzonder smaakvolle zweep, bij onzen stadgenoot de heer *H. Adama* vervaardigd, aan den overwinnaar uit.

— Bij gelegenheid der op den 29 en 30 Augustus ll., alhier plaats gehad hebbende keuring van de veulen dragende merrien en dekhengsten, zijn voor eerstgenoemde *negen* en voor laatst genoemde *eene* premie toegewezen, blijkens het daaromtrent in deze courant voorkomende berigt van HH. Commissarissen uit Gedeputeerde Staten.

— Z. M. heeft goedgekeurd de beroepingen van predikanten, uitgebragt door de kerkeraden der Hervormde gemeenten: van Zwijndrecht, op *H. Gann Dun*, pred. te Vlissingen, en van Ternaard op *H. G. Cannegieter*, pred. te Hemelum c. a.

— Te Haarlem zijn door de Commissie, belast met Staats-examen, den 29 Augustus 12 jongelieden geëxamineerd, waarvan 8 zijn toegelaten; den 30sten zijn 10 geëxamineerd, en daarvan 6 toegelaten; den 31sten hield de Staats-commissie hare laatste vergadering, ten einde de hoofdpunten van het aan de Regering in te dienen verslag vast te stellen. Na den afloop daarvan werd door den voorzitter der commissie aan de leden een diner gegeven in het logement *de geleerde Man*, onder Bennebroek.

— Er zijn te Rotterdam valsche vijf en twintig cents stukken in omloop. Zij schijnen in gips afgegoten en uit compositie vervaardigd te zijn. Door deze afgieting mist het valsche stuk al de scherpe lijnen en strepen der echte 25 cent stukken en kan men ze overigens, hoewel schijnbare blijken van echtheid zij ook dragen, onmiddelijk herkennen aan de loodachtige kleur, terwijl er ook eenig verschil in klank en zwaarte bestaat.

— De *Utrechtsche Courant* meldt het volgende:

»Men verneemt, dat de algemeene Synode der Nerl. Hervormde kerk, in de maanden Julij en Augustus vergaderd, na kennis genomen te hebben van de talrijke consideratien der provinciale kerkbesturen, der klassikale besturen, der kerkeraden, der provinciale collegien van toezigt en der kerkvoogdijen, op het concept-reglement voor het bestuur der Hervormde Kerk bij haar ingekomen, geoordeelt heeft, voornoemd reglement in zijn geheel niet te mogen aannemen, en evenmin hetzelve ter wijziging ter hand te kunnen nemen.

»Men weet tevens, dat de Synode desniettegenstaande besloten heeft, ernstig en krachtig in het werk der revisie van de kerkelijke reglementen voort te gaan. Daartoe heeft zij *zoowel* de beide concept-reglementen van 1847 en 1848 met al de daarop ingekomen stukken op nieuw in handen gesteld der algemeene Synodale commissie, ten einde aan de Synode van 1850 een nieuw gerevideerd concept reglement aan te bieden, dat aan de behoeften der Hervormde Kerk, nu door de ingeleverde consideratien meer kenbaar geworden, zou kunnen voldoen; *als* zelve in hare zitting van 1849 datgene gerevideerd, waaraan de Hervormde Kerk reeds nu dringende behoefte heeft. Zij heeft daarom provisioneel gearresteerd eene revisie van die hoofdpunten in het vigerende reglement, welke op de verkiezing en zamenstelling der kerkelijke besturen, enz. betrekking hebben, en bepaald, dat de leden der verschillende kerkelijke besturen door de Kerk zullen benoemd worden en dat deze vrije kerkelijke keuzen zullen uitgaan van de klassikale vergadering.

»Tegelijk heeft zij maatregelen beraamd, waardoor zoodanige kerkelijke verkiezingen reeds zouden kunnen worden gedaan op de klassikale vergaderingen in Junij 1850, en de nieuwe kerkbesturen spoedig daarna in werking komen. Deze provisioneel gearresteerde revisie kan vervolgens met de volledige herziening van het algemeene reglement en de overige kerkelijke reglementen in behoorlijk verband gebragt worden, en als toepassing van het beginsel der zelfstandigheid van de Kerk, in betrekking tot hare vertegenwoordiging, daarin worden opgenomen."

— De *Staats-Courant* van den 1 dezer behelst den uitslag der trekking van de Loterij van voortbrengsels van nijverheid te Delft. De getrokken voorwerpen moeten binnen zes weken worden afgehaald.

— *Het Nederlandsch Letterkundig Congres* te Gent, zette laatstleden Dingsdag zijne zittingen voort. De heer *Jottrand*, advocaat te Brussel, was toen de eerste spreker, en hield eene uitmuntende redevoering in de Vlaamsche taal, waarna de heer *Casterman*, van Doornik, een Fransch vertoog van den heer *Clivier*, ter gunste der onderdrukte natien, voorlas. Toen werd het woord aan den hoogleeraar *de Jonghe*, van Brugge, gegeven, die, in zijne rede, den wensch uitte tot daarstelling eener vereeniging van leeraars, belast met de Vlamingen voor te lichten en te onderrigten omtrent alles wat het onderwijs en de klassieke litteratuur betreft.

Op hem volgde de heer *Gerth van Wijk*, van Wijk bij Duurstede, die gedurende ruim een uur over de noodzakelijkheid eener meerdere eenvormigheid in de taal sprak, en het uitgeven van eene algemeene spraakkunst voorsloeg, die in de beide groote deelen van Nederland aangenomen zou worden. Na eenige tusschenpozing volgden de langdurige beraadslagingen over dit voorstel, en werd vervolgens eene commissie belast met het ontwerpen van het plan van een woordenboek, hetwelk in geheel Nederland aangenomen zou worden. Die commissie is zamengesteld uit de heeren: *A. des Amorie van der Hoeven*, *J. A. Alberdingk Thijm* en *Halbertsma*, uit Holland, *Snellaert*, *Cracco* en *van Duyse*, uit België.

De heer *G. T. N. Suringar*, van Leeuwarden, sprak tegen den nadruk van Hollandsche boeken in Belgie en van Belgische boeken in Holland. »De eigendom is heilig, zeide hij, en moet zulks overal en altijd wezen." Nadat de heer *Nijhoff* eenige ophelderingen omtrent de organisatie des boekhandels in Holland gegeven had, volgde eene langdurige beraadslaging over de noodzakelijkheid der hervorming van het tolstelsel. De heer *Jottrand* sloeg, namens den heer *Delcour* van Brussel, de vestiging van een centralen Nederlandschen boekhandel te Antwerpen voor, hoedanige er te Leipzig een voor geheel Duitschland bestaat. Vijf leden, namelijk de heeren: *Suringar* en *Nijhoff* uit Holland, *Delcour*, *Snellaert* en *St. Genois* uit Belgie, werden ten deze in commissie gesteld.

Nog hoorde de Vergadering met groot genoegen de voordragt eener rede van den heer *Ecrevisse*, over den voortgang der Vlaamsche taal in de zuid-oostelijke provincien, tijdens het bestaan van het Koningrijk der Nederlanden, en van uitstekende dichtstukken der heeren *B. ter Haar*, van Amsterdam, en *Nolet de Brauwere van Steeland*, van Leuven.

Nadat Woensdag o. a. nog werd voorgelezen eene verhandeling van den heer *van Halmael*, van Leeuwarden, over het nationaal tooneel; de heer *Ondereet* eene zeer fraaije rede uitsprak over de noodzakelijkheid, welke er bestaat aan de medewerking der regering voor de vestiging van een nationaal tooneel, antwoordde de heer *van Duyse* dat, onder het ministerie van den heer *van de Weyer*, een plan tot instelling van een nationaal tooneel door middel eener vereeniging van de rederijkerskamers door wijlen den heer *Willems* was voorgesteld. Dit vraagstuk gaf tot eene langdurige discussie aanleiding, en besloot de vergadering te zullen handelen in den zin door den heer *Ondereet* aangeduid. Hierna eindigde het Congres zijne belangwekkende werkzaamheden.

— Er is prake van eene nieuwe soort van electrischen telegraaf, dien men voornemens is in te rigten tusschen Mechelen en Brussel. De electrieke draden zullen, in plaats van in de open lucht, onder den grond gelegd worden en door banden loopen, uit gutta-percha vervaardigd, een voortbrengsel dat geschikt is de omgevende voorwerpen voor vochtigheid te bewaren. Zoo men in deze poging slagen mag, zoude de geheele electrische telegraaf op die wijze worden zamengesteld, hetgeen in gevallen van opstand of eenige andere gewigtige gebeurtenis het voordeel zoude hebben, dat de draden, onzigtbaar zijnde, niet zoo ligt verwoest of afgesneden konden worden, als thans dikwijls het geval is.

SCHEEPVAART TE HARLINGEN.

Binnengekomen. 24 Aug. D. de Groot, *Arendina*, Christiansand, hout; H. J. Fijn, *de Broeders*, Noorwegen, hout. 26 dito. W. Kuipers, *Vrouw Maria*, Noorwegen, hout. 27 dito. L. Voogd, *Vriendschap*, Delfzijl, ledig; H. J. H. Nass, *Paul Fredrik*, Fredrikstad, hout; W. Wentel, *Lord John Russell*, *(S.)*, Londen, ledig. 28 dito. W. J. de Boer, *Willem*, Noorwegen, hout.

Vertrokken. 25 Aug. H. W. Nevill, *Lion* *(S.)* Londen, boter en vee; A. W. v. d. Woude, *Hoop en Liefde*, Zwolle, zaad. 29 dito. B. A. Visser, *Ymkje Visser*, Noorwegen, ballast; H. J. Vos, *Reina*, Noorwegen, ballast; H. B. Drok, *Elisabeth Maria*, Noorwegen, ballast; J. D. Visser, *Almenum*, Memel, ballast; W. Wentel, *Lord John Russell*, *(S.)*, Londen, boter en vee; C. Ruiten, Schoner *Antje*, Brazilien, stukgoederen. 30 dito. W. Kuiper, *Vrouw Maria*, Noorwegen, ballast. 31 dito. R. Taai, *Gezina Jantina*, Noorwegen, pannen; N. P. Svernungsen, *Neptunus*, Oostrijse, ballast; H. J. Fijn, *de Broeders*, Noorwegen, pannen en ballast.

MENGELWERK.

BEKROONDE SCHOOLKAART van de provincie Friesland.

»In Wijmbritseradeel," zegt de Heer W. Eekhoff, »waar de teekenaar woont, »zijn natuurlijk zulke grove fouten niet." Laat ons eens nagaan of dit waar zij. *Vooreerst* komen er dingen in voor, die niet bestaan, b. v. de rijdweg van Oudega naar Hieslum; de smalle weg van den Tjaard-dijk naar den Mac-adamweg bij Folsgare; de rijdweg onmiddelijk bij Scharnegoutum over de terp en de trekvaart naar den straatweg; de verbindingsweg tusschen den lagen weg t. N. van Scharnegoutum en dien welke bijna regt op Bozum aanloopt, enz. De rijdweg van Heeg naar Oudega en die van Tirns door Anna-Buren naar Donia aan den slachtedijk kunnen bezwaarlijk als gewone rijdwegen beschouwd worden. De Jongedijk en de weg van Tjaard-zijl naar den Hunia-dijk staan gelijk met den Speerster- en Over-dijk en moeten dus alle vier op de kaart voorkomen of achterwege gelaten worden. Als rijdweg staan zij echter altijd nog boven de genoemde wegen van Oudega naar Heeg en van Tirns naar Donia.

Ten tweeden ontbreekt er veel wat niet ontbreken mag. De Oudegaster Schatting, de puinweg naar IJlst, de hooge en breede weg van den Hemdijk bij Bons achter IJsbrechtum naar den Mac-adamweg, die van IJsbrechtum over Thabor-tille naar Popherne en Scharnegoutum en die van Scharnegoutum over de Krommetille naar den Straatweg worden vruchteloos op deze kaart gezocht.

Ten derden komen er onnaauwkeurigheden op voor. De Heeger Schatting b. v. komt op den grindweg niet in de bogt bij Heeg maar in het midden tusschen deze bogt en de Wijmerts. De weg van Sneek naar Scharnegoutum gaat

... ten westen van Loënga maar veel noordelijker van den straatweg af. ... ligt niet aan het vroegere middelpad of den lagen weg naar Nieuwland ... aan den Tjaard-dijk. De vaart, welke uit de geeuw N. W. door den ... dijk loopt, komt niet te Abbega, maar te Oosthem in de Bolswarder vaart. De Groene-dijk, de Oud-vaart en de Houke-sloot zijn alle drie verkeerd. De Groene dijk begint op eenige minuten afstand van Sneek aan den straatweg naar Leeuwarden in eene Z. O. rigting en wordt dan al spoedig door de Oudvaart doorsneden. Deze begint uit de Sneekergracht ten Z. O. van den straatweg en loopt over het geheel in het N. O. op. Op de kaart begint de Oudvaart aan den straatweg en de Groene dijk aan de Sneekergracht zonder dat zij elkander snijden. De Houkesloot begint niet met de Woud-vaart op hetzelfde punt (bij de kleine palen) zoo als dit op de kaart voorkomt. Men vaart gewoonlijk door 't zomerrak naar het meer en moet de Houke-sloot dus laten beginnen op de zelfde plaats als de Oudvaart. Voor dat men uit de Houke-sloot in het meer komt vindt men twee eilanden, waardoor de Jouster-vaart (op de kaart van Vegilin *het kruiswater*) van het meer gescheiden en de Houke-sloot verlengd worden; tusschen zich vormen zij het kolmeergat. Van dit alles vindt men op de schoolkaart niets. De vlaren vindt men hier niet twijfelachtig in Wijmbritseradeel, terwijl daar het arrondissement Leeuwarden reeds moest begonnen zijn. Maar genoeg om aan te toonen dat het ook in Wijmbritseradeel niet aan vele en grove fouten ontbreekt. Deze kaart is bekroond door de Vereeniging van Onderwijzers in Friesland. Welk denkbeeld moet men zich nu maken van de bekwaamheid dier Heeren in de aardrijkskunde van het gewest hunner inwoning?

Het verheugt mij dat de Heer Eekhoff niet gedraald heeft met zijne aanmerkingen openbaar te maken. De bekrooning door Onderwijzers moest een waarborg zijn voor de deugdelijkheid der kaart en de beoordeeling van den Heer Eekhoff heeft het publiek dus bewaard voor misleiding. De Heer E. doet daarom verkeerd als hij *verzoekt dat men hem daarvoor geene beleedigingen of onaangenaamheden doe ondervinden.* Zijn zijne aanmerkingen gegrond en met zuivere bedoelingen openbaar gemaakt, het publiek zal er hem dank voor weten en hij zie de gevolgen met gerustheid te gemoet. Zijn zij dit niet, hij schame zich niet, teregt gewezen te worden. Bij vrees voor beleedigingen of onaangenaamheden was het beter geweest geheel te zwijgen. De Heer Eekhoff zelf heeft eene beschrijving van (F) Vriesland uitgegeven; men *weet dat hij reeds in 1846 eene lijst en beoordeeling van 120 bekende Friesche kaarten met den Heer Bodel Nijenhuis in het licht gegeven heeft; hij had gaarne de vele aanmerkingen op de kaart ter verbetering willen voorstellen, als men haar vooraf aan hem had willen laten zien; hij heeft den uitgever (schoon te vergeefs) aangeboden, om de proef der kaart na te zien.* Daarenboven heeft de Heer Eekhoff geen onbelangrijk aandeel aan het vervaardigen van den Nieuwen Atlas van Friesland. Men kan dus aannemen dat hij niet alleen door zich zelven maar ook door anderen als een bevoegd beoordeelaar en bij gevolg als eene autoriteit beschouwd wordt. Het is daarom dat ik mijne aanmerkingen op Wijmbritseradeel publiek gemaakt heb. Ik eerbiedig elke autoriteit zoo lang zij binnen de palen der bevoegdheid blijft, maar zoodra zij daar buiten treedt, houdt zij op autoriteit te zijn. Zoo ging het den Heer Eekhoff toen hij schreef dat er in Wijmbritseradeel niet zulke grove fouten waren. Daar liet hij vooronderstelling de plaats innemen van naauwkeurig onderzoek of grondige kennis, en waar dat plaats heeft, daar gaat men in de wetenschap buiten de palen der bevoegdheid. De hoop blijft nu gevestigd op den Nieuwen Atlas dezer Provincie, welke op last der Staten wordt uitgegeven. Ik wenschte maar dat men er al die landslootjes afliet. Deze zijn niet aardig voor landeigenaars, om hunne rijkdommen zelfs op de kaart eener grietenij of Provincie terug te vinden. Maar zij hebben geene aardrijkskundige waarde. Zij maken dat nuttiger zaken, zoo als voetpaden en dergelijke, minder uitkomen, en schijnen de Provincie met een zwart net of rouwfloers te bekleeden. De kadastrale kaart van de Provincie Groningen kan mijne bewering staven. Nu er nog maar twee of drie grietenijen in het licht zijn, is het nog niet te laat dat men op de verdere kaarten, maar vooral op de eventuële generale kaart van Friesland ten minste, van die dwaasheid verschoond blijve.

Sneek, 31 Aug. 1849. Dr. K. T. HALBERTSMA.

DE HARINGVANGST.

Wij lezen in een buitenlandsch dagblad het volgende, betreffende de Haringvangst der Nederlanders. De kennis van de middelen om de haring te zouten en te bewaren is van zeer vroegen oorsprong, hoewel de Hollanders de uitvinding dezer kunst aan hunnen landgenoot *Willem Beukelings* (*Beukels Zoon*) toeschrijven. In de vijftiende eeuw bedacht deze beroemde visscher eene nieuwe wijze van inpakken, die inderdaad eene geheele omwenteling in dezen tak van nijverheid daarstelde. Zoo hij de kunst al niet uitvond van het zouten der haringen, volmaakte hij toch de kunst van ze in te pakken en naar verre landen te verzenden en verschafte alzoo aan dezen tak van handel eene aanmerkelijke uitbreiding, ja bezorgde aan zijn vaderland daarin bijna een onbeperkte ...-handel. In weinige jaren maakte deze uitvinding Holland rijk, sterk en magtig. Van dat oogenblik af ontwikkelde de ondernemingsgeest zich krachtig. De Hollandsche visschers zonden gansche haringvloten uit en bedekten met hunne ... de zee tot aan de oostelijke kusten der Brittannische eilanden. Op het ... van de XVde eeuw deden zeven à acht honderd buizen, groote vaartuigen voor deze visscherij afzonderlijk gebouwd, drie reizen in het jaar, en bragten telkens rijke ladingen aan, waarvan de waarde niet beneden de 15 millioen guldens bedroeg. Men moest weldra tot beveiliging dezer haringvloten oorlogschepen aanbouwen. In 1615 liepen uit de Hollandsche havens 2000 buizen, met 37,000 visschers bemand, uit. Drie jaren later bedroeg het getal dier vaartuigen drie duizend, en dat der zeelieden 50,000, terwijl 9000 andere vaartuigen van allerlei soort, met 150 duizend koppen bemand, de visscherij beschermden en tot den vervoer en verkoop der haringen gebezigd werden. Toen ter tijde ... Holland alle vier de werelddeelen. Zij zonden hun zeebanket naar de ... van Griekenland, Italie, de Levant, staken de Atlantische Oceaan over en bragten ze zelf in menigte naar Brazilie.

Aan den haring was Holland dan ook de belangrijke rol verschuldigd, die het in de 16de en 17de eeuw gespeeld heeft. De voortreffelijke inrigting van het zeewezen, de overzeesche volksplantingen, de uitgestrekte betrekkingen op alle kusten, haar onmetelijken rijkdom, in een woord, alles is Holland aan een der kleinste en nederigste visschen verschuldigd. Treffend voorbeeld van hetgeen men kan bereiken door het exploiteren van de zee. Waarlijk zij beloont den arbeid der menschen nog ruimer dan de aarde, want zij vereischt geene kapitalen, geen aankoop van gronden, geene ontginning, geene bezaaijing noch bebouwing, en alle kosten die zij vordert bestaan in de aanschaffing eener schuit en van vischtuig.

Men begrijpt hoe dankbaar, bij zulke uitkomsten, de Hollanders aan de nagedachtenis van *Willem Beukelings*, geweest zijn; zij haastten zich hem een gedenktteeken op te rigten, als een waardig getuigenis hunner eerbiedige dankbaarheid. In 1556 hebben *Karel V* met zijne zuster, de Koningin van Hongarije hetzelve bezocht, en op dien steen deelden zij een haring en dronken op de nagedachtenis van den eenvoudigen en vernuftigen visscher, die den bloei ... de voorspoed van zijn vaderland tot zulk eenen hoogen trap had opgevoerd. [Sedert] dien tijd af ondervond deze uitgebreide tak van nijverheid een begin van ... en achteruitgang en was zulks hoofdzakelijk verschuldigd aan de concurrentie van Zweden en Engeland. Hieruit ontstonden oorlogen, die voor Holland nadeelig waren.] — In de volgende eeuw kreeg het Hollandsche zeewezen een nieuwen schok, en de ontwikkeling der vreemde visscherijen bragt haar den laatsten slag toe, een slag, dien zij nimmer weder is te boven gekomen.

A.

AFDEELING LEEUWARDEN.

Vereeniging tot Afschaffing van den sterken drank.

De Leden worden ter vergadering verzocht op Woensdag den 5 September des avonds ten acht ure, in het gebouw der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen.

Ook zonder lid te zijn kunnen deze Vergaderingen worden bijgewoond, door ieder die belang in deze goede zaak stelt.

De VERGADERING

[der] Vereeniging van Friesche Geneeskundigen,

[op ...] September bepaald was, is uitgesteld tot den 3 October 1849. [illegible]

[illegible]

Nederlandsche Handel-Maatschappij.

De Directie maakt bekend, dat de *Specerij-Veiling* der Maatschappij van 1849, welke zal gehouden worden te Amsterdam, op Donderdag den 4 October eerstkomende, bestaan zal uit de volgende hoeveelheden:

2040 Vaten	NOTENMUSCAAT,	liggende te	*Amsterdam.*
720 »	DITO,	» »	*Rotterdam.*
475 »	FOELIE,	» »	*Amsterdam.*
355 »	DITO,	» »	*Rotterdam.*
760 »	AMBOINA NAGELEN,	» »	*Amsterdam.*
557 »	DITO DITO,	» »	*Rotterdam.*
552 Fardeelen / 21 Pakken	JAVA KANEEL,	» »	*Amsterdam.*
560 Fardeelen	DITO DITO,	» »	*Rotterdam.*
3251 Balen	PEPER,	» »	*Amsterdam.*
3342 »	DITO,	» »	*Rotterdam.*
21 »	STAART PEPER,	» »	*Amsterdam.*
89 Kisten	NOTENZEEP,	» »	*Idem.*
47 »	DITO,	» »	*Rotterdam.*
335 Balies	JAPANSCHE KAMFER,	» »	*Amsterdam.*
287 »	DITO DITO,	» »	*Rotterdam.*

De verkoop zal geschieden bij kavelingen; — de Notenmuscaat, Foelie en Nagelen, elk van twee vaten, — de Java Kaneel, Peper, Notenzeep en Kamfer, zoo als die bij de Notitien zullen worden aangewezen.

De Maatschappij geeft de verzekering, dat zij, vóór den eersten September 1850, geene andere soortgelijke specerijen zal aan de markt brengen.

De Monsters, benevens de opgaaf van de hoeveelheden van elke sortering der specerijen, zullen op Dingsdag den 21 dezer verkrijgbaar zijn; terwijl de Notitien met de Veilconditien, in tijds zullen worden uitgegeven.

Amsterdam, den 8 Augustus 1849.
VAN DER OUDERMEULEN, *Pr.*
GOUDSWAARD, *D. f. S.*

STAAT van de MIDDELPRIJZEN der *Granen* en andere *Objecten* welke in de tweede helft der maand Augustus 1849, ter Markt der stad *Leeuwarden* zijn verkocht, volgens Nederlandsche maat en gewigt:

Tarwe,	Witte	*f* 7.12	de Mudde.	Boter,		*f* 0.73	het pond.
	Roode	» 0.00	» »	Vleesch,	Koe	» 0.40½	» »
Rogge,		» 4.30	» »		Kalfs	» 0.00	» »
Gerst,	Vroege	» 0.00	» »		Schapen	» 0.32	» »
	Late	» 3.40	» »	Varkens-vleesch,	Versch	» 0,36	» »
Boekweit,		» 4.70	» »		Gerookt	» 0.70	» »
Haver,		» 2.70	» »	Aardappelen,	Vroege	» 0.00	de Mudde.
Witte Boonen,		» 8.50	» »		Late	» 1.20	» »
Erwten,	Witte	» 0.00	» »	Zaad,	Kool	» 11.50	» »
	Groene	» 6.50	» »		Raap	» 0.00	» »
	Graauwe	» 7.50	» »		Lijn	» 8.00	» »

Accordeert met het Register der Middelprijzen.

Leeuwarden, den 1 September 1849.
De Burgemeester,
VAN BOELENS.

Opgave der Prijs en Aanvoer van *BOTER en KAAS*, den 31 Augustus 1849, aan de Stadswaag te Leeuwarden:

	PRIJS.	AANVOER.
BOTER	*f* 30,50.	966/4 265/8 120/16 vaten.
KAAS	*f* 14,50 à *f* 17,50.	7,982 Ned. ponden.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 1 September 1849.

NEDERLAND.					Gebl.
Werk. Schuld	2½ pCt.	53⅞	54		53 15/16
Dito dito	3 »	64	64⅜		64¼
Dito dito	4 »	84¼	84½		84½
Amort.-Synd.	3½ »	84⅜			
Handel-Maats.	»				
FRANKRIJK.					
Certific.	3 pCt.	53 5/16	53½		53 7/16
SPANJE.					
Leen. *Ard.* v. 85 £	5 pCt.	12⅛	12 3/16		
» » v. 510 £	5 »	12⅛	12 3/16		
» onb. Stukk.	5 »	11⅝	11 11/16		
»	3 »				
» Binnenl. à 6/m	3 »	27⅛			
Ardoin Coupon	»	8 5/16	8 11/16		
PORTUGAL.					
Te Londen 5 (nu 4) pCt.					
»	4 »	30⅞	30 15/16		

RUSLAND.				Gebl.
Ob. bij *H.* 1798/1816	5 pCt.	105	105⅜	
dito dito 1828/1829	5 »	105½	105⅜	
Dito bij dito	4 »	86		
Dito bij *Stiegl.*	4 »	83½	84¼	
OOSTENRIJK.				
Metaliek	5 pCt.	83	83¾	
» 1847	2½ »	44¼	44⅜	
AMERIKA.				
Bank-Actien V. Staten				
Braz. 1824		87½		
» £ 200				
Peru	4 pCt.	51½	52	51¾
Grenada		17¼	17 5/16	
Mexico		27⅜	27 7/16	27 7/16
Venezuela				
Ecuador		3 1/16		

De markt in binnenlandsche fondsen was heden over het algemeen zeer vast; Spaansche en Portugesche prijshoudend; Oostenrijksche en Russische fondsen zeer gezocht; Fransche fondsen met goede koopers williger in prijs; van Zuid-Amerika waren de Peruanen iets flaauwer in prijs.

Zondag den 2 September.

Integralen 54. 4 pCts. 84. Ard. à £ 510 12 3/16. Binnenl. 3 pCts. 27⅛, 3/16, ¼. Buitenl. 3 pCts. 36. Metaliek 5 pCts. 84. Dito 2½ pCts. 44½. Russen Stieglitz 4 pCt. (Nieuwe) 83½. Fransche Oblig. 3 pCts. 52⅝, ¾, 13/16, ⅞, 15/16, 1.

Tot de genoteerde koersen was de stemming over het algemeen iets aangenamer. In Fransche 3 pCts. was voornamelijk de handel zeer levendig.

*** Getrouwd:
Bolsward, den 26 Augustus 1849.
A. WESTERBAAN Cz., en
T. HOEKSMA.

*** Ondertrouwd:
Sneek, den 2 September 1849.
J. A. VISSER, en
E. G. VELTMAN.

NOORD-AMERIKA, STAAT MICHIGAN, (*Nieuw-Holland*), den 20 Julij 1849. Heden beviel van eene DOCHTER, GEERTJE TALSMA, Echtgenoote van
J. A. v. d. MEER.

*** Te Warns beviel den 24 Augustus voorspoedig van een' welgeschapen ZOON TRIJNTJE KOOPMANS, geliefde Echtgenoot van
D. S. GORTER.

GRONINGEN, den 26 Augustus 1849. Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER, L. JANSSEN, geliefde Echtgenoote van
B. L. SCHUITEMA.

*** Heden beviel door Gods goedheid van een' welgeschapen ZOON, ALIDA VLINK, geliefde Echtgenoote van
Sneek, den 28 Augustus 1849.
L. COCK.

*** Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER, de Hoog Welgeboren Vrouwe I. M. DE ROTTE, geb. WESTENBERG.
Leeuwarden, den 1 September 1849.

*** Heden overleed tot onze innige droefheid, ons geliefd Zoontje MARTEN, oud 3½ jaar.
Ferwerd, den 28 Augustus 1849.
P. B. MARTENS.
T. R. HULSHOFF.

*** Het behaagde den Heer van leven en dood, ons heden in de diepste droefheid te dompelen. Onze dierbare Vader HANS HALBES DRIJFHOUT, Goud- en Zilversmid alhier, stierf na eenige uren lijdens, in den ouderdom van bijna 45 jaren, des avonds ten 7 ure, en drie uren daarna, werd ook onze geliefde Moeder GRIETJE ALBERTS STUURHAAN, in den ouderdom van 58 jaren, ons door den dood ontrukt, na eene allergenoegelijkste echtvereeniging van omtrent 20 jaren. Zwaar treft ons deze dubbelde slag; maar Hij, die gezegd heeft, een Vader der weezen te zullen zijn, zij onze troost, en wenschen eerbiedig te berusten in den wil van Hem, wiens doen Majesteit en Heerlijkheid is.

Balk, den 26 Augustus 1849.
Mede uit naam mijner mede minderjarige Broeder en Zuster.
HALBE H. DRIJFHOUT.

*** Heden overleed na eene lijden van zeven weken, mijne dierbare Vrouw JETSCHE J. VAN DER PLOEG, in den ouderdom van 28 jaren. Vier Kinderen, die hun verlies niet beseffen, zijn mij overgebleven.
Grouw, den 31 Augustus 1849.
S. W[illegible]

*** Met een bloedend hart, geef ik door deze mijne Vrienden en Bekenden het aandoenlijk berigt, dat mijne hartelijk geliefde Echtgenoote DIEUWKE W. IDSARDI, heden morgen, na eene ziekte van bijna 4 weken, is overleden, in den bloeijenden leeftijd van 35 jaren en 6 maanden; slechts 2 en een half jaar mogten wij ons in elkanders bezit gelukkig gevoelen. Zij was mij eene dierbare Gade, mijne kinderen eene ware zorgdragende Moeder; mijne Ouders eene beminde Dochter, en hare Broeders en Zusters steeds eene geliefde Zuster. — Wij treuren, en vele met ons over haar gemis, doch wenschen dit zware verlies met christelijke gelatenheid te dragen; en de gegronde hoop, dat zij de zalige rust is ingegaan, lenigt onze smart.

Hantum, den 31 Augustus 1849. W. A. BECKING, Pred.

Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed onze eenigste Dochter MARGRETHA HENDRIKA, in den ouderdom van ruim 15 jaren.

Harlingen, den 1 September 1849. A. J. RODENHUIS.
W. F. RODENHUIS — Heshuijsen.

Eenige kennisgeving.

*** Onze geliefde Moeder en Behuwdmoeder Mejufvrouw MARIA CATHARINA KRAMERS, Wed. van den Heer W. van Gent, overleed heden, na voorzien te zijn van de H. H. Sacrementen der stervenden, in den ouderdom van zestig jaren.

Sneek,
den 2 September 1849. M. van GENT,
Uit aller naam.

De veelvuldige betrekkingen van de overledene gelieven deze als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

*** Heden morgen omstreeks 8 uur overleed na eene kortstondige ongesteldheid, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot en der kinderen zorgdragende Vader JACOBUS KARSJENS KALMA, in leven Koopman en Landbouwer alhier, in den ouderdom van ruim 39 jaren, na eene echtverbindtenis van ruim 16 jaren, mij nalatende zes kinderen, waarvan de meesten hun verlies niet beseffen; zwaar treft mij deze slag, doch wensch in Gods wil eerbiedig te berusten.

Boxum, P. F. ZIJLSTRA,
den 2 September 1849. Wed. J. K. Kalma.

Strekkende deze tevens tot algemeene kennisgeving, zoowel aan Vrienden als Bekenden.

*** Heden overleed na een langdurig lijden, mijne geliefde Echtgenoot H. HEBBES Sz., in den ouderdom van bijna 47 jaren, na eene genoegelijke echtvereeniging van ruim 24 jaren.

Leeuwarden, A. BRUINSMA,
den 3 September 1849. Wed. H. Hebbes Sz.

Strekkende deze tot kennisgeving aan Vrienden en Bekenden, zoo in als buiten deze stad.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken Stand te *Leeuwarden* zijn van den 28 Augustus tot en met den 3 Septemb. 1849 aangegeven: 15 Geboren. 11 Overleden. 4 Huwelijken.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad SLOTEN, maken bekend, dat bij besluit van den Raad dezer stad, van den 23 Augustus 1849 is vastgesteld dat de *KERMIS* aldaar dit jaar NIET zal plaats hebben.

Sloten, *Burgemeester en Wethouders voornoemd,*
den 31 Augustus 1849. A. MEINESZ.
Ter ordonnantie van dezelven,
J. E. de JONG, *fung. Secrets.*

De GRIETMAN ad interim van WONSERADEEL, maakt door deze bekend, dat op den 7 en 8 September e. k., geene passage met Rijtuigen en Vee, door het *Dorp Arum* kan plaats hebben, ten gevolge de Vernieuwing van de Brug in dat dorp in den Rijdweg liggende.

Bolsward, *De Grietman ad interim voornoemd,*
den 28 Augustus 1849. F. IJ. TIGCHELAAR.

GRIETMAN en ASSESSOREN van de GRIETENIJ BAARDERADEEL, roepen bij deze de Hervormde floreenpligtigen van de onderscheidene Dorpen dier Grietenij, op, in de respective Kerken der Hervormden, tegen de navolgende dagen en uren, als:

Maandag den 10 September 1849, des voormiddags ten 10 ure van *Winsum*, des namiddags ten 1 ure van *Oosterlittens.*

Donderdag den 13 dito, des voormiddags ten 10 ure van *Oosterwierum*, des namiddags ten 1 ure van *Bozum.*

Dingsdag den 18 September des voormiddags ten 10 ure van *Hijlaard*, des namiddags ten 1 ure van *Huins.*

Woensdag den 19 dito, des voormiddags ten 11 ure van *Jorwerd.*

Donderdag den 20 dito, des voormiddags ten 10 ure van *Jellum*, des middags ten 12 ure van *Beers.*

Zaturdag den 22 dito, des voormiddags ten 11 ure van *Weidum.*

Maandag den 24 dito, des voormiddags ten 10 ure van *Wieuwerd*, des middags ten 12 ure van *Britswerd.*

Woensdag den 26 dito, des voormiddags ten 11 ure van *Lijons*, des namiddags ten 1 ure van *Baard.*

Zaturdag den 29 dito, des voormiddags ten 11 ure van *Mantgum* en *Schillaard.*

Tot het opnemen en sluiten bij welbevinden van de rekening en verantwoording van de Hervormde Kerkvoogdij-administratie over het jaar 1848. — Het overwegen en vaststellen van den staat van begrooting voor die administratie, dienst 1850. — Het benoemen van nieuwe Kerkvoogden zoo in plaats van degenen, welke op den 1 Januarij 1850 zullen aftreden als ter voorziening in de vervulling van de bestaande vacatures; voorts tot het raadplegen en besluiten over al hetgene dan verder in overweging zal worden gegeven, en eindelijk de Floreenpligtigen van het dorp *Winsum* in het bijzonder om te delibereren en een besluit te nemen omtrent eene belangrijke verbetering of wel eene geheele vernieuwing van het dorps Schoollocaal aldaar, overeenkomstig de voordragten van Kerkvoogden daartoe strekkende.

Grietman en Assessoren voornoemd,
E. D. van BEIJMA,
Ter ordonnantie van dezelven,
J. H. J. van WAGENINGEN.

GRIETMAN en ASSESSOREN van HENNAARDERADEEL, convoceren bij deze, ten verzoeke der Kerkvoogden, de Hervormde Floreenpligtigen van de onderstaande Dorpen in de respective Kerken, die van:

Wommels, op Maandag den 10 September 1849, des voormidd. ten 10 ure.
Welsrijp, op Dingsdag den 11 September 1849, des voormiddags ten 9 ure.
Baijum, op dienzelfden dag, des middags ten 12 ure.
Cubaard, op Woensdag den 12 September 1849, des voormiddags ten 9 ure.
Waaxens, op dienzelfden dag, des middags ten 12 ure.
Edens, op Donderdag den 13 September 1849, des voormiddags ten 9 ure.
Spannum, op dienzelfden dag, des voormiddags ten 11 ure.

Ten einde: 1°. op te nemen en bij welbevinding te sluiten, de kerke-rekeningen over de dienst van 1848; 2°. de begrootingen voor de dienst van 1850, vast te stellen; 3°. nieuwe Kerkvoogden te benoemen voor de op 1°. Januarij 1850 aftredende en 4°. te delibereren en te besluiten op de voorstellen, welke ter tafel zullen worden gebragt.

Wommels, *Grietman en Assessoren voornoemd,*
den 29 Augustus 1849. A. S. IJPMA,
Ter ordonnantie van dezelven,
E. H. TENCKINCK.

GRIETMAN en ASSESSOREN van WIJMBRITSERADEEL, maken bekend, dat bij besluit van den Grietenijraad van heden is vastgesteld, dat er in dit jaar GEENE KERMISSEN en JAARFEESTEN in deze Grietenij plaats zullen hebben.

Sneek, *Grietman en Assessoren voornoemd,*
den 28 Augustus 1849. S. van WELDEREN RENGERS.
Ter ordonnantie van dezelven,
S. WIJBENGA, *Secretaris.*

Het gedeelte GRINDWEG, tusschen STIENS en de opreed van af dien weg naar FINKUM, zal, wegens de te maken Nieuwe Brug over de Wurge Vaart — van af en met Vrijdag den 7 September 1849, tot nadere bekendmaking, voor Rijtuigen en Vee gesloten zijn.

De aangekondigde VERKOOP in de Prov. Friesche Cour. van Zondag den 2 dezer, ten huize van S. TULP Hz., wordt UITGESTELD tot nadere bekendmaking. J. O. TERGUIN.

Leeuwarden, den 3 September 1849.

Verkoop van een Tjalkschip.

R. BLOEMBERGEN SANTEE, te Leeuwarden, zal, op Donderdag den 6 September 1849, des avonds ten 6 ure, ten huize van den Kastelein *R. J. Brouwer*, op het Vliet aldaar, finaal verkoopen: Een overdekt TJALKSCHIP, genaamd *de Jonge Marten*, lang 15 el 2 palm, wijd 2 el 8 palm 7 duim, hol 1 el 3 palm 9 duim, gemeten op 40 ton, met al derzelver toe- en aanbehooren, volgens Inventaris, zoo als hetzelve is bevaren door *D. J. Hoff*, en ter bezigtiging liggende op Vijversburen in de Stadsgracht te Leeuwarden; dadelijk te aanvaarden; waarop geboden is *f* 850.

Verkoop van eene Boot.

R. BLOEMBERGEN SANTEE, te Leeuwarden, zal, op tijd en plaats voormeld, verkoopen: Eene snelzeilende BOOT, genaamd *de Lastdrager*, lang 5 el 42 duim, wijd 1 el 57 duim, hol 70 duim, gemeten op 3½ ton, met een stel Zeilen en derzelver verder toe- en aanbehooren; kunnende de kooper, des verkiezende, het tweede stel Zeilen tegen betaling van *f* 40 boven den koopprijs overnemen, zoo als een en ander op den dag van den verkoop voor het huis van *R. J. Brouwer* ter bezigtiging is liggende; dadelijk te aanvaarden.

Door verandering van Affaire wordt uit de hand te koop aangeboden:

Eene roijale HUIZINGE en BAKKERIJ, staande in de Hoogstraat te Dockum, ook zeer geschikt tot eene Heeren Huizinge; voorzien van TUIN, BLEEK en verdere gerijfelijkheden; dadelijk te aanvaarden. Te bevragen bij den eigenaar S. van AALZUM. Brieven franco.

LET WEL.

Er wordt TE KOOP aangeboden: Eene zeer winstgevende HANDELZAAK, met de daarbij aanwezige voorraad, waarvoor plus minus vereischt wordt de som van twaalf duizend Gulden. Adres met franco brieven onder de letters H. B., bij den Boekhandelaar HOLTKAMP, te Sneek.

BESTE AFBRAAK

dagelijks uit de hand TE KOOP op *Beslinga-State*, te Friens, als: onderscheidene soorten van Steen, Greenen Balken, Zolder- en Vloerplanken, Juffers, beschoten Dak, gladde Dakpannen, 4 Schoorsteenborden met ijzerwerk en waaijers, zijnde koperen opgetuigde schepen met kanonstukken uitgerust, Schuif- en Denrkozijnen met Paneeldeuren, een extra mooije marmeren Schoorsteenmantel en dito Houten, alsook mooije witte en blaauw-marmeren Vloeren, dito Lambrisseringen en Plinten, twee looden Pompen met koperen Kranen, een mooi Statie Klokje, en escouzijnsche Steenen Dorpels met Neuten, een dito groote Straat- of Stoepsteen; verder alles wat afkomstig is van dezelve Heerenhuizing.

ATTENTIE!

De Ondergeteekende Directeur der Nederl. A. O. W. Maatschappij van Lijfrente of Pensioen, koninklijk goedgekeurd, en afdeeling Begrafenissen, gevestigd te *'s Gravenhage*, maakt aan de Deelgeregtigden der provincie Friesland bekend, dat de Heer R. de HAAN Sz., te *Leeuwarden*, op den 6 Augustus 1849 als HOOFD-AGENT is afgetreden, en in deszelfs plaats van af dien datum tot HOOFD-AGENT is aangesteld den Heer J. J. van NOORD, te *Bolsward*, en dat verder tot AGENT voor *Leeuwarden* is benoemd J. ter HORST, ten opzigte over de Boden E. KUVÉ en H. WILLIGERS.

's Gravenhage, J. F. DEIJKERHOFF,
den 28 Augustus 1849. *Directeur.*

De Ondergeteekende waarschuwt door deze een iegelijk, aan niemand, hoe na ook betrekking zijnde, eenig crediet te verleenen ten zijnen naam, zonder zijne speciale toestemming; zullende anders gemaakte schulden niet door hem worden gevalideerd.

Harlingen, den 28 Augustus 1849. M. J. REGOORT.

Een kwaad been

hersteld door de zalf en Pillen van Holloway, na een lijden van twintig jaren.

Uittreksel uit eenen brief van den heer *Andries Brack*, van beroep smid, woonachtig te Eymouth, onder dagteekening van 10 Augustus 1848, aan den professor *Holloway*. »Mijn Heer, ik heb het genoegen ter uwer kennis te brengen dat ik het voorwerp ben geweest van eene bewonderenswaardige genezing door uwe vermaarde zalf en pillen. Sedert meer dan twintig jaren was ik lijdende aan een ziek been, en in den loop van dien tijd raadpleegde ik onderscheidene der beste heelmeesters, maar hunne pogingen bleven vruchteloos. Eindelijk nam ik mijne toevlugt tot uwe zalf en pillen, welke, met de hulp der Voorzienigheid mijn been volmaakt hebben genezen.

(*Was geteekend*) Andries Brack."

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

DOOSJES PILLEN van *f* 0,90, *f* 2,10, *f* 3,30, *f* 7,75, *f* 15,50, *f* 23,50.
POTJES ZALF van - 0,90, - 2,10, - 3,30, - 8,15, - 15,90, - 23,90.

Zijn op *franco aanvrage*, *à contant*, te bekomen aan het Hoofddepôt, bij den Heer J. STRAATMAN, te 's Hertogenbosch; M. GAARBEEK, te Groningen; H. A. BINKSMA, te Harlingen; H. A. P. van GORCUM, te Assen; alsmede te Londen, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

DE ROB. Vegetal van Dr. BOYVEAU LAFFECTEUR, alleen geautoriseerd, overtreft zeer de Siropen van CUISINIER, van LARREY, van SALSEPAREILLE enz. Hij geneest radicaal zonder Kwik, de Huid-Aandoeningen, Puisten, Scrofulen, gevolgen van Schurft, Zweren en de toevallen, voortvloeijende uit het Kraambed, van de erfelijke scherpte der Vochten. Als zuiverend middel is het krachtig; is geschikt voor de Vaatbreuken, de vernaauwingen en de verzwakkingen van de Organen, voortvloeijende uit het misbruik van inspuitingen of zonderingen. Als Anti-Syphilitisch, geneest de ROB in weinig tijds de nieuwe en oude ecoulements, die onophoudelijk terugkeeren door het gebruiken van de Copaivae, van de Cubeba of door inspuitingen, die de ziekte verergeren in plaats van te neutraliseren. De ROB BOYVEAU is bovenal aan te bevelen tegen de nieuwe, verouderde of voor Kwik niet gehoorzamende Syphilitische Ziekten. Het Prospectus der behandeling wordt franco en gratis gezonden, na het aanvragen aan Dr. GIRANDEAU DE St. GERVAIS, 12, Straat Richer, te Parijs, die gratis Consulten bij briefwisseling geeft. Prijs van den ROB 7 fr. 50, bij de volgende Heeren Apothekers: DE HAAN, Kalverstraat, no. 66; BURGERS, Koopman, Kalverstraat, no. 165, te Amsterdam; VERLINDEN, te Bergen-op-Zoom; VAN OSCH, te Vlissingen; RENESSE, te 's Hage; EVERLING, te Luxemburg; Dr. GALETTE, te Mentz; HARTONG, VAN SANTEN KOLFF, WOORHOEVE & ZOON, te Rotterdam; OCHTMAN, te Zierikzee; VANAUTRIVE, te Ypres.

Bij J. van der BAAN, Mr. Vleeschhouwer op de Keizersgracht te Leeuwarden, zijn te bekomen: Beste RUNDERHAZEN, tegen 25 Cents de 5 Ned. Ons.

A. C. SCHOUTEN, Mr. Scheepmaker te Gouda, verlangt een MEESTERKNECHT die vast werk verlangt en bekend is met het bouwen van TJALKEN en zoogenaamde BLOKZIJLER JAGTEN. Men adressere zich met franco brieven.

Een ongehuwde SMIDSKNECHT, zijn werk goed verstaande, vooral het Paardenbeslaan, kan van stonden aan vast werk bekomen bij de gebroeders PELSMA te Balk. Brieven franco.

Een BAKKERSKNECHT, van de Hervormde Godsdienst en zijn werk verstaande, kan dadelijk werk bekomen. Inlichtingen kunnen verkregen worden in persoon of met franco brieven bij den Ondergeteekende Gestkooper te Franeker.

J. v. d. KAM.

Door sterfgeval wordt aan de POTTENBAKKERIJ te Kampen gevraagd, met vast weekgeld, een SCHAVER; iemand hiertoe genegen, kan zich, mits voorzien van bewijzen van bekwaamheid en goed zedelijk gedrag, met vrachtvrije brief aanmelden aan het adres J. S. bij den Boekhandelaar K. van HULST, te Kampen.

Ter LEEUWARDER COURANTDRUKKERIJ wordt verlangd, een JONGELING van goed zedelijk gedrag, welke bereids twee à drie jaren op eene Drukkerij werkzaam is geweest.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.